

Лариса ЛЕВЧЕНКО

**XVI МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС АРХІВІВ
ТА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ АРХІВІВ МАЛАЙЗІЇ**

**(за результатами роботи української
делегації у м. Куала-Лумпур)**

2008 рік став звітним роком українських архівістів перед світовою спільнотою. Делегація українських архівістів чисельністю 16 осіб взяла участь в роботі чергового XVI Міжнародного конгресу архівів у столиці Малайзії – м. Куала-Лумпур. Учасникам конгресу було представлено англomовну версію довідника “Архіви України” та довідково-інформаційні буклети про українські архіви, двомовний електронний довідник “Архіви України. Довідкові видання за 2000–2007 роки”, нову редакцію англomовного довідника “Archival Legislation of Ukraine. 2001–2007” та останнє число науково-практичного журналу “Архіви України”. Українська делегація спрямувала свою роботу на конгресі на активізацію співробітництва з архівними службами іноземних держав, участь у виконанні міжнародних міжархівних програм і проєктів, пошук нових міжнародних контактів, встановлення зв’язків з українською діаспорою, виявлення в іноземних архівосховищах історичних документів про Україну та поповнення українських архівів їх копіями і в цілому отримала позитивні результати.

Для Малайзії 2008 рік відзначений двома визначними подіями: паралельно з Міжнародним конгресом архівів відбувся Міжнародний мистецький фестиваль, на якому була представлена палітра різноманітних культурних напрямів від живопису, літератури, театру, традиційних ігор до історичної спадщини.

Дата проведення архівного конгресу співпала з 60-річчям Міжнародної ради архівів, членами якої є 1500 установ та індивідуальних членів зі 190 країн світу. На конгрес приїхали 1200 фахівців з 138 країн світу. Тема конгресу “Архіви, управління і розвиток: планування майбутнього суспільства” присвячувалася проблемам визначення і осмислення ролі й місця архівів у майбутньому суспільства в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій і процесів глобалізації. Вона уможливила поєднання в рамках конгресу 185 різноманітних заходів, що охоплювали тематику від традиційних методів діловодства й архівної справи до новітніх інформаційних технологій зберігання, реставрації та використання архівних документів із традиційними і цифровими носіями інформації. Географічне розташування країни-господині форуму зумовило участь у конгресі значної частини представників країн

Азійсько-Тихоокеанського регіону та сесій з відповідною тематикою, що збагатили знання архівістів із європейських країн про історію та стан архівної справи в цій частині планети.

З 21 липня учасники конгресу працювали в численних комітетах, на ділових зустрічах, семінарах, у творчих майстернях. Відбулися засідання регіональних асоціацій архівних служб країн – членів МРА Латиноамериканського (ALA) та Тихоокеанського регіонів (PARBICA), Південносхідної Азії (SARBICA), басейну Карибського моря (CARBICA), Східної Азії (EASTICA), засідання секцій діловодства та професійних архівних асоціацій (SPA), архівів університетів та дослідницьких установ (SUV), архітектурних документів (SAR), спортивних архівів (SPO), парламентських архівів та архівів політичних партій (SPP), муніципальних архівів (SMA), а також комітету директорів та Генеральної асамблеї МРА.

Офіційну церемонію відкриття конгресу, яка відбулася вранці 22 липня у міжнародному конгрес-центрі, розпочав міністр єдності, культури, мистецтв та спадщини Малайзії Шафіє бін Апдал. З промовама виступили директор Національного архіву Малайзії Сідек бін Джаміль та президент Міжнародної ради архівів Лоренц Миколецькій. Роботу конгресу було організовано так, щоб його учасники мали можливість відвідувати сесії, тематика яких представляла для них найбільший інтерес. Переважно робочою мовою конгресу була англійська, цілий ряд слухань відбувся іспанською, французькою, китайською, малайською та російською мовами. Крім сесій, відбулися численні круглі столи, презентації, виставки, екскурсії до малайзійських архівів. Надзвичайно різноманітною була культурна програма. У другій половині дня 22 липня делегати конгресу зосередилися на роботі. Їхню увагу привернули сесії, на яких висвітлювалися процеси комплектування архівів та зберігання архівних документів, зберігання та використання документів президентських і бізнесових архівів, трансформація архівної галузі Об'єднаних Арабських Еміратів, досвід роботи з управлінською документацією при проведенні ревізій південно-африканських країн, нові проблеми і нові можливості, які виникли в наукових та університетських архівах Європейського Союзу, вивчення та застосування стандарту ISO 15489, програми підтримки генеалогічних досліджень, перспективи архівів у XXI столітті. Російська делегація організувала круглий стіл “Архіви, бібліотеки, музеї як єдине ціле у процесі збереження та використання пам'яті суспільства”. Значну частину семінарів було присвячено поповненню архівів документами за цифровими носіями інформації, розвитку програмного забезпечення, управління великими обсягами цифрових матеріалів. Нідерланди висвітлили досвід роботи з електронними документами державних установ у національних архівах країни. Вперше на світовому рівні дискутувалося питання

архівування веб-сайтів та заохочення до цього архівістів усього світу. Проблеми архівної освіти з першого дня постали у центрі уваги учасників конгресу: починаючи з семінару для країн-початківців з підготовки архівних проектів для отримання грантів МРА “Від гарної ідеї до успішного проекту: як стати активним партнером нової професійної програми МРА”, круглого столу з перегляду теорії і практики архівної справи до порівняльного аналізу систем архівної освіти в Китаї та Північній Америці. Цього ж дня увечері міністр культури Малайзії Шафіє бін Апдал та його дружина Шаріані бінті Датук Шуаїб у конгрес-центрі дали прийом для архівістів, що прибули у Малайзію з усього світу. Міністр особисто привітав українську делегацію, зауваживши, що він плідно провів у Києві свій останній робочий візит.

23 липня стало надзвичайно напруженим днем для делегатів конгресу. У центрі уваги цього дня були цифрові технології та цифрові документи. Пройшли сесії, на яких висвітлювалися нові тенденції у розвитку технологій оцифровування та збереження цифрових зображень кольорових документів, комплектування архівів документами наукових установ на цифрових носіях, принципи та функціональні вимоги до документів в електронному середовищі, організація та оцінка безпечності цифрових архівосховищ, методи та методологія зберігання документів в автоматизованому середовищі, відновлення текстів манускриптів з використанням цифрових технологій тощо. Малайзія, Нідерланди, Японія та інші країни представили свій досвід управління архівними документами у цифровому середовищі.

Поряд з перспективами цифрового майбутнього обговорювалися надзвичайно болючі для кожної країни проблеми втрати архівних документів через крадіжки в архівах та природні катастрофи. Робоча група експертів у сфері архівних крадіжок (EBNA) представила узагальнені матеріали з цієї проблематики. Широкий резонанс викликала сесія та круглий стіл “Катастрофи та ліквідація їх наслідків”, де учасники розповіли про випадки природних катаклізмів у своїх країнах та долю архівів, обговорили перспективи їх рятування і заходи щодо запобігання втратам культурної спадщини населення планети. Окремо архівістами зі Сполучених Штатів Америки були оприлюднені документи та коментарі щодо ситуації з архівами на територіях, які постраждали під час урагану “Катріна”.

Крім вищезазначених тем, висвітлювалася діяльність нотаріальних, госпітальних та бізнесових архівів, розвиток стандартизації в архівній галузі, прогрес в архівному законодавстві, пройшли сесії “Архіви та громади: де кордони?”, “Освіта, архіви та культурна різноманітність”, досвідом організації архівної освіти у суспільстві поділилась Австралія, інноваційну модель управління архівною справою представила Корея, країни Східної Азії обмінялися думками щодо реформування традицій-

ного управління діловодством та архівною справою тощо. Досліджувався вплив глобалізації та потреб інформаційного суспільства на архіви, нові ролі та відповідальність архівістів у майбутньому, проблеми конфіденційності інформації та використання Інтернет технологій.

Під час проведення круглого столу “Архіви в добу демократичних змін” 24 липня представники архівних установ пострадянських республік обговорили політичні, соціальні і економічні зміни кінця ХХ століття та їх вплив на архівну галузь колишніх соціалістичних країн. Українську делегацію представляв Голова Державного комітету архівів України О.Удод, який у своїй доповіді здійснив аналіз розвитку архівної справи в Україні за період незалежності. Він звернув увагу на реформування архівного законодавства, формування Національного архівного фонду, інтеграцію до системи державних архівів документів і архівів компартії, питання лібералізації доступу до документів НАФ, розсекречування значних масивів документів, що раніше зберігалися в архівах спецслужб, підготовку серії архівних довідників, проблеми зберігання документів та стан матеріально-технічної бази архівів, міжнародне співробітництво, яке за роки незалежності вилилось у 22 двосторонні міжнародні міжвідомчі договори та 5 угод про спільні довгострокові проекти з конкретними зарубіжними країнами. Прозвучали доповіді Генерального директора державних архівів Латвії В. Шталса і заступника голови Федерального архівного агентства Росії В. Тарасова.

Цього ж дня архівісти продовжили обговорення “цифрових перспектив” майбутнього, відбулися слухання проектів “Імена, місця і історія: два проекти універсального доступу до джерел і Бразильська історіографія”, “Архіви та воєнні конфлікти”, “Кризи та архіви”, “Архіви і розвиток Африки: справа Гани”, “Переміщення великої кількості архівних документів: досвід Росії” та інші. Значний резонанс викликала доповідь китайського колеги Ван Ян Міна про створення в Китаї архіву документів про переселення жителів регіонів, що будуть затоплені внаслідок спорудження найбільшої у світі гідроелектростанції на річці Янцзи. Українська делегація завершила свій робочий день, вивчаючи історію та сучасний стан архівної галузі Малайзії.

* * *

На відміну від інших країн, що розвиваються, традиція архівного будівництва в Малайзії порівняно молода. Після Другої Світової війни й японської окупації британським державним секретарем у справах колоній видано циркуляр (1948) і запитальник щодо обстеження стану архівів у Малайзії, підготовлений британським Державним архівним управлінням. Обстеження завершилось у серпні 1951 року, узагальнена інформація у січні 1956 року була представлена на розгляд уряду. В ній містилися рекомендації щодо необхідності державного регулю-

вання у створенні єдиної архівної системи для усієї федерації, налагодження адміністративного механізму для систематичного поповнення архівів і знищення документів державних структур, які не мають історичної цінності, під керівництвом архівістів. Офіційний Лондон у травні 1957 року направив помічника зберігача держархіву Великобританії Х. Н. Блакістона до Куала-Лумпур, який за два місяці роботи відвідав 104 федеральні і державні структури Малайзії. Згідно з його висновком, Тан (Шрі Дато) Гаджа А. Мубін Шеппард, куратор Державної музейної служби, був призначений на посаду зберігача громадських архівів, щоб очолити створення нового департаменту під назвою Громадський архів.

Через три місяці після отримання незалежності, 1 грудня 1957 року, в Малайзії було створено Громадський центр записів. Спочатку він функціонував у складі 5–6 осіб і розташовувався на Деван Туанку Абдул Рахман (Куала-Лумпур). Через відсутність приміщень та незручні умови праці у 1960 році архів перевели в будинок Федерального бюро уряду на Банганан Персекутан. Двох нових співробітників у 1961 році направили на навчання до Школи архівів у Нью-Делі (Індія). Значний внесок у формування Національного архіву Малайзії зробив голландський архівіст доктор Ф. Р. Дж. Верховен, якого було направлено у 1962 році до Малайзії як консультанта від ЮНЕСКО і Міжнародної ради архівів у рамках програми допомоги країнам-членам ЮНЕСКО. Після виходу на пенсію Тан (Шрі Рато) Гаджі А. Мубіна Шеппарда доктор Верховен обійняв посаду зберігача державних архівів.

У 1962 році Громадський центр записів отримав назву Національний архів Федерації Малайзії, а до відзначення чергової річниці незалежності Малайзії (1963) був перейменований на Національний архів Малайзії, посаду зберігача перейменовано на директора. Головним завданням Національного архіву в той час стало врятування та повернення цінних історичних документів, створених до отримання незалежності. Архівісти знаходили безцінні записи, збираючи їх у коморах, гаражах, сараях, на горищах будинків і навіть у коридорах офісів, керівництво і працівники яких незадовільно ставилися до своїх архівів. Всі документи перевозили до архівних сховищ з оптимальними умовами, де нині вони зберігаються як історичне надбання нації.

Разом з тим у 1963 році було прийнято рішення про створення Національної бібліотеки у складі Національного архіву.

Через постійне збільшення обсягів архівних фондів у 1964 році було прийнято рішення побудувати новий центр для обробки і зберігання архівних документів. ЮНЕСКО надала допомогу у створенні проекту нового архівного будинку. Не дивлячись на те, що архітектурні плани і проект були готові, довгий час не могли обрати місце для будівництва. У 1970-х рр. було нарешті прийнято рішення про виділення ділянки

землі для будівництва комплексу Національного архіву. За цей період у складі архіву була заснована група мікрофільмування та палітурна майстерня (1965).

1966 року малайзійський парламент ухвалив закон № 44 “Про Національний архів”, який отримав королівську згоду 31 серпня 1966 року. Згідно з ним, керівництво Національним архівом здійснює Генеральний директор, при якому існує Консультативна рада у складі голови, директора, п’яти членів, що призначаються міністром (кворум складає три особи). Всі федеральні і державні установи повинні передавати свої документи до архіву після 20 років зберігання у своїх архівних підрозділах. Жодна установа не має права знищувати документи без узгодження своїх дій з Національним архівом. Архів має право вимагати від державних органів і установ передачу документів до архіву на зберігання, а також перевіряти діловодні та архівні служби федеральних і державних структур. Відповідно до Закону жодна людина або установа не може вивезти за межі держави будь-які документи державного чи громадського значення, а також публікувати архівні документи без письмового узгодження з Національним архівом. Будь-яка копія, завірена Генеральним директором, повинна бути прийнята у суді.

Архіви стали доступними для громадськості, але на відміну від Закону про свободу інформації у Канаді, який дозволяє громадськості бачити документи в установах, де вони створюються, у Малайзії Національний закон 1966 року не дає можливості державному службовцю відкривати громадськості документацію його установи (навіть з метою надання довідкової інформації і проведення дослідження), крім моментів, передбачених офіційним режимом роботи установи. Громадськість в Малайзії може звернутися для дослідження документів установ тільки через 25 років і більше. Закон чітко визначає архівну термінологію, таку як “громадські архіви”, “державна установа”, “громадські звіти”. Особи, що порушили положення цього Закону, у разі визнання їх винними, можуть бути оштрафовані на суму одна тисяча рінггітів (приблизно 300 доларів США) або позбавлені волі на термін до 6 місяців. Щорічно генеральний директор надає міністру звіт про роботу архіву, один примірник якого міністр передає парламенту.

У 1966 році був прийнятий закон про збереження книг, за яким видавці повинні направляти два примірники кожного видання на зберігання до бібліотеки.

Архівне законодавство, архівна адміністрація і процедура роботи Національного архіву є своєрідним пам’ятником доктору Верховену, який у 1966 році залишив Малайзію. На посаду Генерального директора було призначено представника дипломатичного корпусу Саада Марзукі.

1 вересня 1972 року парламент ухвалив Закон про Національну бібліотеку. Це відкрило нову добу в історії Національних архіву і бібліо-

теки, оскільки цей закон відділив архівну діяльність від бібліотечної і дав підстави для створення нового департаменту під назвою Національна бібліотека, яка невдовзі перейшла працювати у нове приміщення. Ці інституції були підпорядковані міністру технології, наукових досліджень і місцевого самоуправління. 1972 року було відкрито перший філіал Національного архіву у штаті Джохор.

У 1973 році Генеральним директором Національного архіву став Тан Шрі Алви Джантан, також представник дипкорпусу. Під час свого перебування на посаді директора він лобював будівництво нового комплексу Національного архіву і, нарешті, департамент громадських робіт розпочав будівництво. Хоча Тан Шрі Алви Джантан не був архівістом за фахом, але йому вдалося домогтися в уряді відкриття двох нових філіалів Національного архіву в штатах Саравак (1976) і Сабах (1977). З метою збільшення ефективності роботи архівних підрозділів федеральних і державних установ він представив уряду обґрунтування необхідності призначення архівістів у кожній установі, які могли б займатися зберіганням і обробкою документів в установах, а перебували б під юрисдикцією Національного архіву (хоча цей документ уряд не затвердив). Через п'ять років Джантан повернувся на роботу в дипкорпус, під час свого звільнення він наполіг, щоб на посаду виконувача обов'язків Генерального директора було призначено старшого архівіста Закіах Ханум, яка у свій час працювала разом із доктором Верховеном.

Закіах Ханум знала, що керівники державних установ часто не розуміють сутності процесів управління документаційними потоками. Разом із працівниками Національного архіву вона здійснила програму навчання керівників установ процесам управління документацією, що сприяло значному поліпшенню стану зберігання документів і комплектування архівів. Вона ж розпочала програму наближення архівів до громадськості, використовуючи можливості телебачення і радіо. Відповідно до програми Міжнародної ради архівів "Тиждень розуміння архівів" Закіах заснувала програму "Сьогодні в історії". На радіо та телебаченні демонстрували три-чотири рази на день трихвилинні передачі, які висвітлювали важливі малайзійські історичні події. Мільйони малайзійців мали можливість проникнути у суть минулого і щоденно отримувати повідомлення про роботу Національного архіву Малайзії.

Закіах Ханум ініціювала документування історичних подій шляхом записування "усної історії". Архівісти Малайзії записували усні спогади визначних діячів ще у 60-х роках ХХ ст. Під керівництвом Закіах записи інтерв'ю на аудіо-і відеоплівку здійснювалися публічно в аудиторіях архіву. Ці сеанси висвітлюють часи японської окупації, містять спогади відставних колоніальних адміністраторів і державних службовців, розповідають про рух за незалежність у Малайзії тощо. У 1980 році Закіах Ханум була офіційно затверджена на посаді Генерального директора

Національного архіву, на якій перебувала протягом 18 років до 1 жовтня 1995 року. У 1989 році їй була присуджена державна премія Рамон Мегсейсей на знак визнання її внеску у розвиток країни.

З фінансовою допомогою ЮНЕСКО було завершено будівництво комплексу Національного архіву, який відкрив король Малайзії 1 грудня 1982 року. Нова будівля архіву стала найкращою з архівних будинків Південно-Східної Азії. Цей архів оснащено новою технікою для зберігання архівних документів, пожежосповідження та пожежогасіння, мікрофільмування, укомплектовано добре підготовленими кадрами архівних працівників. Того ж року Національний архів було передано під егіду міністерства у справах культури, молоді і спорту, перейменоване 1987 року на Міністерство у справах культури, мистецтв і туризму. 1986 року відкрито філіал Національного архіву у штаті Пенанг, а наступного – у штаті Келантан. У 1980–1990-х рр. було створено меморіальні комплекси Декларації незалежності у Малацці (1 серпня 1985 р.), 1-го (Танку Абдул Рахман Путра Меморіал) та 2-го (Тан Абдул Разак Меморіал) Прем'єр-міністрів Малайзії. Національний архів надавав допомогу у проведенні і реалізації інформаційно-популярних програм, орієнтованих на розвиток туризму.

Новому Генеральному директору Хабіббах Зон Яхья, також архівісту, довелося зустрітися з новими проблемами. Оскільки Прем'єр-міністр розпочав національну програму інформатизації, Національний архів увійшов до мультимедіа проекту “Супер Коридору” (МСК), в якому інформація є критичним фактором для економічного успіху і глобальної конкуренції. В архіві було створено відділ управління електронними записами, для розроблення і реалізації політики, стандартів і принципів управління електронними записами в урядових установах. Архівісти пройшли підготовку на курсах інформатики і комп'ютерних наук, щоб самим вирішувати проблеми впливу інформаційних технологій. Щоб не відстати від технологічних змін, Національний архів розпочав власний проект комп'ютеризації.

У червні 2003 року на посаду Генерального директора заступила Рахані Джаміль. У жовтні 2003 року малайзійський парламент прийняв новий Закон № 629 “Про Національний архів”.

До Закону “Про Національний архів” (1966) вносилися поправки 24 вересня 1971 року (Закон А 85), зміни 29 серпня 1975 р. у зв'язку з прийняттям Закону “Про Малайзійську валюту (рінгіт)” (Закон 160), 8 жовтня 1993 р. було переглянуто Закон “Про Національний архів” (Закон № 511), обмеження доступу до архівних документів передбачено Законом “Про державну таємницю” 1972 р. (переглянутий 1986 р.). Архівний закон 1966 р. дозволяв доступ до документів установ через 25 років після їх видання. Згідно з Законом “Про державну таємницю”, архів вже не мав права здійснювати цю процедуру самостійно, адже

закон передбачав, що розсекречування документів може здійснювати тільки установа, яка їх створила. Для зберігання документів з грифом “державна таємниця” від 1972 р. стало потрібним виділяти спеціальне архівосховище, а співробітники, що працювали з цими документами, мали пройти відповідну перевірку і отримати спеціальний допуск. Тому Національний архів Малайзії вирішив, що він не буде приймати на зберігання таємні документи, установа має їх розсекретити перед передаванням на зберігання до архіву. Генеральний циркуляр №1/1997, виданий Департаментом державної служби, інформував усі установи, що їхні документи повинні бути розсекречені перед передачею до архіву.

Крім того, існували інші документи, які регламентували окремі архівні процедури: Генеральний циркуляр № 1/1970 регламентував публікацію відомостей, циркуляр Загальної служби № 23/1973 (замінений 1997 р. циркуляром № 1/1997 “Генеральна служба”) регламентував способи і форми відчуження документів, їх розміщення, передавання не класифікованих документів тощо, казначейський циркуляр № 9/1986 – розпорядження фінансовими звітами, казначейська інструкція № 299 стосувалася знищення невикористаних квитанцій і форм, Закон “Про авторське право” тощо. Всі ці документи є складовою архівного законодавства Малайзії.

Національний архів Малайзії також вирішував проблеми з прийняттям на зберігання документів приватних компаній, хоча в більшості з них держава мала свою частку.

Ці та інші питання, пов’язані з впровадженням інформаційних технологій, знайшли вирішення у новому архівному законі 2003 року. Цей закон дав визначення “державної установи”, як будь-якої організації, підприємства, установи, через яку держава повністю або частково реалізує свої функції. Відповідно визначено поняття “громадські звіти” охоплювало звіти будь-яких державних підприємств. Це дало можливість отримати документи від таких установ як Національна електрична компанія, “Телеком-Малайзія” (раніше – відділ комунікацій), консорціум “Індекс” (обслуговування каналізації, яке раніше підпорядковувалося муніципальним і місцевим органам влади), Національна нафтова і газова компанія “Петронас”, відділу водяного обслуговування (раніше відділ громадських робіт) та інших корпоративних структур. Деякі проблеми, наприклад, спрощення процедури розсекречування документів, вирішити у новому законі так і не вдалося. Архів вимушений зберігати таємні документи, які, можливо, ніколи не будуть відкриті дослідникам.

Отже, на сьогодні Національний архів Малайзії є громадським агентством, яке забезпечує комплектування, зберігання, надання довідкової інформації державним установам і громадськості. Архівне законодавство Малайзії дає архіву можливість здійснювати свої функції на законних підставах. Національний архів очолює доктор Сідек Джаміль.

Національний архів має державні філії у штатах Малайзії, серед яких архіви штатів Перак, Джохор, Теренгану, Сабах, Келантан, Саравак, Мелака, Пулау, Кедах, меморіальні комплекси видатних діячів Малайзії, меморіальні бібліотеки. В Національному архіві функціонують служби, які забезпечують всі основні архівні процеси: відділ комплектування, упорядкування і передавання документів, відділ документації, відділ доступу, відділ аудіо- і відео- документації, відділ спеціальних досліджень, відділ публікацій, відділ зберігання, відділ підтримки пошуку, сектор безпеки, служба контролю розвитку, інформаційно-технологічний відділ, відділ усних записів, навчальний центр, відділ зв'язків з громадськістю, управління планування і розвитку, відділ фінансового забезпечення тощо.

Архів – науковий і методичний центр для всіх категорій малайзійських архівів: академічних, урядових, приватних, корпоративних, серед яких є великі архіви таких провідних бізнес-корпорацій як “Петронас”, “Телеком-Малайзія”, “Протон”, “Малайзійські авіалінії”, UEM та інші.

В архівах Малайзії зібрано велику кількість документів Малайзійського парламенту, державних установ, Королівські архіви, документи Прем'єр-Міністрів, спортивні архіви, газети і журнали тощо. Кожен архівний документ є унікальним, оригінальним. Серед найцінніших – Декларація Незалежності; листування щодо встановлення британського протекторату над провінціями Кедах, Перліс та сусідніми островами у 1909 році; угода, підписана Абдул Хамід Халім Шахом, султаном Кедаху, та вчителем Франкліном Павелом щодо навчання членів королівської родини Кедаху англійської мови; стаття сера Френка Стевенхама про створення Федерації Малайських штатів 1895 р.; лист заступника керівника відділу зв'язків із громадськістю Якоба бін Абдул Латіфа від 7 червня 1950 р., в якому пояснюється значення національного прапора Малайзії; заява, зроблена першим Прем'єр-Міністром Тунку Абдул Рахтан Путра Ал-Хай 12 вересня 1960 р. у Палаті Громад, яка обґрунтовує вибір національної квітки – гібіскуса (або китайського червоного гібіскуса) серед семи інших претендентів та багато інших.

Архіви зберігають інформацію з різними паперовими носіями, на мікрофішах, мікрофільмах, картах, слайдах, відео- і аудіокасетах, постерах, кресленнях, CD-дисках, манускриптах тощо.

У 2001 році Національний архів Малайзії представив свої номінації “листування султану Кедаху (1882–1943)” як частину всесвітньої історичної спадщини ЮНЕСКО. Ці документи є єдиним джерелом з історії Малайського султанату і свідчать про розвиток економіки, політики і зовнішніх зносин, соціальні перетворення та інші аспекти малайської історії.

Національний архів Малайзії виступив рушійною силою у формуванні SARBICA (Південно-Азійського регіонального відділення Міжна-

родної ради архівів). До цього регіонального відділення входять архіви Брунею, Індонезії, Малайзії, Філіпін, Сінгапуру, М'янми, Таїланду, В'єтнаму. Угода про фінансування заходів SARBICA була підписана між ЮНЕСКО і Малайзією. Різноманітні програми співробітництва, семінари, підготовка кадрів у Південно-Азійському регіоні здійснюється завдяки ЮНЕСКО та МРА.

2001 року Національний архів Малайзії увійшов до Інтернет-комітету (GITIC). Першим спільним проектом став фільм “Електронний уряд: подолання прірви”. Сьогодні Комітет проводить роботу щодо управління та збереження електронних документів у Великобританії, Голландії, Канаді, Австралії, Америці.

* * *

Конгрес 2008 року підніс на новий рівень архівну галузь Малайзії. Малайзійські архівісти не тільки здійснили внесок у збереження національної спадщини власної країни, а й долучились до вирішення проблем зі збереженням документальної історії усього людства та перспектив розвитку архівів всього світу. В останні два дні роботи конгресу в Малайзії на сесії Генеральної асамблеї керівництво МРА обговорило проект “Стратегічні напрямки діяльності МРА на 2008–2018 роки”, було обрано і представлено нове керівництво МРА. Її президентом на 2008–2010 роки став директор Бібліотеки і архіву Канади Йан Вільсон, який у 2000–2004 р. був віце-президентом CITRA. На посади віце-президентів МРА обрано Нолда Ремер з Нідерландських Антилів (президент CARBICA у 2001–2006 рр., член програмної комісії у 2004–2008 рр., відповідальна за освіту та тренінги), Абдулла Ел Рейес з Об'єднаних Арабських Еміратів (у 2003–2006 рр. працював у секції спортивних архівів МРА та у 2002–2006 рр. був президентом ARBICA та віце-президентом з маркетингу і промоушену), Левіс Белардо зі Сполучених Штатів Америки (у 1992–1996 рр. був членом комітету зі зберігання, а з 2000 р. – членом комітету стандартизації), на посаду генерального секретаря МРА – Девід Літч з Великобританії (раніше роботу в Національному архіві Великобританії поєднував з діяльністю на посаді заступника генерального секретаря МРА), на посаду заступника генерального секретаря – Дідьє Гранже з Міського архіву м. Женева (раніше був віце-президентом МРА і президентом секції діловодства та професійних архівних асоціацій). Новим редактором журналу МРА “СОММА” призначена Маргарет Проктер з Великобританії (представляє Центр архівних досліджень університету м.Ліверпуль). Керівництво МРА затвердило перспективну тематику публікацій журналу. Наступним часом планується надрукувати у журналі матеріали роботи Малайзійського конгресу, окремі числа журналу присвятити архівам Латинської Америки, архітектурним, літературним і спортивним архівам та професійним архівним технологіям.

Генеральна асамблея розглянула і обговорила звіти президента МРА, СІТРА, Аудиторської комісії, про фінансову діяльність. Було затверджено бюджет МРА на 2009 рік, який склав 1 097 000 євро, та шкала членських внесків. Упродовж останніх днів роботи конгресу відбулися сесії асоціацій Латиноамериканських архівів (АЛА), Карибського басейну (САРБІКА), Тихоокеанського регіону (ПАРБІКА), Південної і Західної Азії (СВАРБІКА), Західної Африки (ВАРБІКА) та засідання секцій архівної освіти і тренінгу (САЕ), нотаріальних архівів (САН), архівістів міжнародних організацій (СІО), муніципальних архівів (СМА), спортивних архівів (СПО), архівів парламентів і політичних партій (СПП). Українські архівісти взяли участь у засіданнях Європейського (ЕУРБІКА) та Євро-Азійського (ЕУРАСІКА) регіональних асоціацій МРА. Малайзія передала естафету міжнародних архівних конгресів Австралії, де планується провести 20–24 серпня 2012 р. у м. Брісбене XVII Міжнародний конгрес архівів.

¹ Malaysia, Act of Parliament, No 44 of 1966, National Archives Act, 1966 // www.agc.gov.my

² Ramasamy, Hemalatha for Jerry Eastwood ARST. The development of the National archives of Malaysia from 1957 to 2003 // www.slaia.ubc.ca

³ In Good Hands. Archiving A Nation's Spirit, Inspirations and Vision. National archives of Malaysia // www.arkib.gov.my

⁴ www.arkib.gov.my – офіційний веб-сайт Національного архіву Малайзії

⁵ Національний архівний закон 2003 (закон № 629) (станом на 15.06.2004). 967-89-1507-3 // www.arkib.gov.my

⁶ www.ica.org – офіційний веб-сайт Міжнародної ради архівів

⁷ About ICA, programme, members, publications, events, news // Flash. 15 July 2008. Kuala Lumpur, 2008. – 16 p.

L. LEVCHENKO

The XVI ICA Congress and development of the National Archives of Malaysia (on the results of the Ukrainian delegation's work in Kuala Lumpur)

The author tells about the leaderships of the archive branch of Malaysia (National Archives, archives of such states as Melaka, Perac, Sarawak, Kedah and others, the memorial complexes of the famous figures of Malaysia and the memorial libraries), their attainments, solving problems in acquisition of archives, storing, calculation, and using historical documents, the work of Malaysian archives in the information society, the international activity of the National Archives of Malaysia, its contribution in founding of the Southern Asian Regional Branch of the International Council of Archive. (SARBICA). The organization congress, the most interesting themes, have been discussed at its meetings, elections of new leaderships in ICA and participation of the delegation of Ukrainian archivists in the work of Malaysia Congress have found their place on the pages of this article.